

11

Track 37

Превърнете следните изречения във въпросителни и ги запишете на редовете отдясно. След това ги чувайте от диска.

1. They have got 20 teaching hours per week.
2. We have got courses for all ages.
3. I have got an application form.
4. He has got a difficult name to spell.
5. You have got students from all over the world.
6. The course has got an interesting programme.

12

Track 38

Превърнете същите изречения в отрицателни и ги запишете на редовете по-долу. След това ги чувайте от диска.

1. They have got 20 teaching hours per week.
2. We have got courses for all ages.
3. I have got an application form.
4. He has got a difficult name to spell.
5. You have got students from all over the world.
6. The course has got an interesting programme.

Чуйте въпросите и отговорете утвърдително или отрицателно. След това запишете отговорите по-долу.

1. Has he got accommodation?
2. Have we got rooms to let?
3. Has your father got a jeep?
4. Have they got a telephone?
5. Have I got an Internet site?
6. Has she got a difficult name to spell?

Мис Смит и Стоян говориха по телефона за видовете курсове, за броя на курсистите в групите и за тяхната националност. Те използваха безличната конструкция.

there is, there are (има, намира се) и
there isn't, there aren't (няма)

- + *There is one girl from Italy.*
- + *There are intensive and extensive courses.*
- *There aren't many students in a group.*
- ? *How many students are there in a group?*

Както забелязвате, въпросителните изречения и в този случай се образуват чрез разместване на подлога и сказуемото.

Отрицателните форми следват същия модел, както при глагола **be**, и могат да имат кратка и пълна форма:

има	няма	
	Пълна форма	Кратка форма
There is	There is not	There isn't
There are	There are not	There aren't

14

Track 33

Чуйте още веднъж диалога и открийте останалите изречения с **there + be**. Запишете ги в редовете по-долу.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15

Превърнете изреченията във въпроси и дайте кратки отговори.

1. There are 6 students in the group.
.....? Yes,
2. There is a German girl in the group.
.....? Yes,
3. There are individual lessons offered.
.....? No,
4. There are many assignments.
.....? Yes,
5. There are students from Bulgaria.
.....? No,
6. There is a full-time summer English programme.
.....? Yes,

Не смесвайте значението и употребата на глагола **have** със значението и употребата на безличната конструкция **there + be**. Глаголът **have** изразява **притежание**, а **there + be** означава **наличие**.

Преведете изреченията, като използвате съответните форми на **there + be** или **have**.

1. В интернет има повече информация.
2. Аз имам много задания за домашно.
3. В този списък има много имена.
4. Ти имаш интересна биография.
5. В английската азбука има 26 букви.
6. Аз имам джип.
7. Ние имаме 20 учебни часа на седмица.

В диалога г-ца Смит и Стоян употребиха някои съществителни (**nouns**) – думи, които означават един или повече предмети или лица.

Те споменаха:

<i>a girl</i>	<i>an application form</i>
<i>a full-time programme</i>	<i>a CV</i>
<i>a group</i>	<i>a course</i>
<i>a week</i>	<i>a variety</i>

Всички тези съществителни означават един предмет или лице. Те са в единствено число (**singular**). Това е основната форма на съществителните, която можете да намерите в речниците.

Освен това те говориха за:

<i>Summer Schools</i>	<i>lessons</i>
<i>summer courses</i>	<i>assignments</i>
<i>adults</i>	<i>countries</i>
<i>excursions</i>	<i>children</i>

Всички тези съществителни назовават повече от един предмет или лице. Те са в множествено число (**plural**).

Забележете смисъла на думите, които са в множествено число. Всички те назовават предимно конкретни неща, които могат да се преброят. Те са броими. Само броимите съществителни (**countable nouns**) в английски език могат да имат форма за множествено число. А онези съществителни, които назовават абстрактни неща и не могат да се преброят, са неброими (**uncountable nouns**) и нямат форма за множествено число, например *information*.

⇒ Както забелязвате, множествено число в английски език се образува най-често, като към формата за единствено число на съществителното добавим окончание **-s**.

Запомнете особеностите при произношението и правописа на окончанието “-s” за множествено число на съществителните:

- В зависимост от последния звук на съществителното окончанието “-s” се произнася по три различни начина:

– като /s/ след беззвучна съгласна /p/, /t/, /k/ и /f/

books – книги

maps – карти

adults – възрастни

roofs – покриви

– като /z/ след гласна и след звучна съгласна /b/, /d/, /g/, /v/, /m/, /n/ и /l/

crabs – раци

atoms – атоми

beds – легла

lessons – уроци

dogs – кучета

schools – училища

waves – вълни

– като /ɪz/ след шипящ звук /s/, /z/, /ʃ/, /tʃ/ и /dʒ/

quizzes – викторини

dishes – ястия

lounges – всекидневни

watches – часовници

kisses – целувки

- Освен при произношението има някои особености и при правописа на **-s** за множествено число

– при съществителни, които завършват на **-y** :

ако пред **y** има гласна, **-y** се запазва и просто се добавя **-s**

day – *days*

boy – *boys*

ако пред **у** има съгласна, **-y** се променя в **i** и се добавя **-es**

country – *countries*

cry – *cries*

– при съществителни, които завършват на **-ch**, **-sh**, **-ss**, **-x**, **-z**, се добавя **-es**

watches *quizzes* *kisses*

boxes *dishes*

– при съществителни, които завършват на **-o**, предшествано от съгласна, също се добавя окончание **-es**

potato – *potatoes*

tomato – *tomatoes*

Все пак трябва да се има предвид, че съществуват доста изключения от това правило, особено при съкратени форми или чуждици в английския език например:

piano – pianos; photo – photos

(съкратено от photograph);

radio – radios; folio – folios и т.н.

Затова всеки път, когато имате съмнения, най-добре е да проверявате правописа на думите в речник.

⇒ Множествено число в английски език се образува и по няколко други начина, единият от които вече чухме в думата **children**, употребена от г-ца Смит.

child (дете) – *children* (деца)

В английски език няма други думи, които образуват множествено число с това окончание, затова тези две форми трябва да се научат наизуст.

Напишете формите за множествено число на следните съществителни имена. Чуйте ги от диска и ги повторете.

flat	– апартамент	echo	– ехо
friend	– приятел	fly	– муха
word	– дума	change	– промяна
class	– клас, учебен час	afternoon	– следобед
story	– история	stone	– камък
hero	– герой	monkey	– маймуна
army	– армия	play	– пиеса
inch	– инч	hour	– час
language	– език	baby	– бебе
genius	– гений	glass	– чаша

В диалога забелязахме, че когато Стоян и г-ца Смит споменаваха нещо за пръв път или говореха за нещо неопределено, те поставяха пред съответното съществително **“a”, “an”** или **не поставяха нищо**, а когато говореха за нещо вече споменато или определено от ситуацията, те поставяха **“the”** пред съответното съществително. Така те членуваха съществителните.

В английски език има определителен член (**definite article**), който означава, че съществителното е конкретно или определено, и неопределителен член (**indefinite article**) или нулев член (**zero article** – Ø), които означават, че съществителното е неопределено.

⇒ Неопределителният член **“a”** произлиза от числителното **“one”** – „един“. Следователно съвсем естествено е той да се употребява само пред бромими съществителни в единствено число или пред прилагателните, които ги определят, когато има такива.

За разлика от български, където не е задължително да поставяме думата „един“ пред всяко от съществителните, които можем да преброим, в английски поставянето на неопределителния член **“a”** пред тези съществителни е задължително:

...in *a group*... (в \emptyset група)
...*a full-time summer English programme*...
(\emptyset пълна лятна програма по английски)
...in *a week*... (в рамките на една седмица)
...attach *a CV*... (приложете \emptyset автобиография)

Формата на неопределителния член “**an**” се използва пред съществителни или съответно пред определящите ги прилагателни, когато те започват с гласен звук.

In an extensive course...
...*an application form* ...

⇒ Когато съществителното е неброимо, пред него има **нулев член (zero article – \emptyset)**, което означава, че не поставяме нищо.

Can you give me \emptyset information...

⇒ **Нулев член (zero article – \emptyset)**, се употребява и пред съществителните в множествено число, когато те означават нещо неопределено.

...*there are also \emptyset individual lessons*...
...*students receive \emptyset 20 contact hours per week*...
There are \emptyset intensive and extensive courses...
reserved for \emptyset excursions

⇒ **Определителният член (definite article) **the**** е един и същ както за броимите, така и за неброимите съществителни. Той се употребява пред съществителното, когато то:

- вече е споменато;

*Thank you for **the** information.*
***The** intensive course is the same.*

- е конкретизирано чрез прилагателно или друга фраза;

***the** summer courses offered in Britain.*
*on **the** type of course.*

- е единствено в дадената ситуация;

*Put my name on **the** list.*

- изобщо е единствено по рода си.

*all over **the** world*

Запомнете : при произношението на определителния член **the** също има някои особености:

- когато следващата дума започва с гласен звук, се произнася /ði/ или /ði:/, ако наблягаме на определителния член;
- когато следващата дума започва със съгласен звук, се произнася /θə/.

18

Чуйте думите и ги повторете.

Track 41

the information
the application form
the boy
the child
the programme
the Internet site
the hour
the school

В таблицата вижте обобщението на правилата за членуване:

	броими съществителни (countable nouns)		неброими съществителни (uncountable nouns)	
	ед. число (singular)	мн. число (plural)	ед. число (singular)	няма мн. число (no plural)
неопределителен член (indefinite article)	a, an	Ø	Ø	–
определителен член (definite article)	the	the	the	

19

Поставете а, an или Ø, където е необходимо.

1. ①..... 20-year-old person is ②..... adult.
2. I want to go on ③..... excursion.
3. Bulgaria is ④..... country.
4. There are ⑤.....courses for ⑥.....adults and for ⑦.....children.
5. Miss Smith gives ⑧.....information about ⑨.....courses.

20

Поставете the или Ø, където е необходимо.

1. I like ①.....potatoes and ②.....tomatoes.
2. ③.....dishes offered are good.
3. ④.....books I have are difficult to read.
4. ⑤.....information on ⑥.....Internet site is about Britain.
5. ⑦..... children like to play football.

21

Поставете а, an, the или Ø, където е необходимо.

Erica is ①..... 20-year-old German girl. She wants to join ②..... intensive English course. ③..... course takes ④.....2 weeks. There aren't other ⑤.....German girls in ⑥..... group. She wants more ⑦.....information about ⑧..... course and ⑨.....other students.

22

Превърнете в множествено число.

1. A tomato is a vegetable.
2. I have a class today.
3. A bus is not the same as a jeep.
4. A 6-year-old boy is a child.
5. A Russian comes from Russia.